

VAIHTOKESKUKSEN KASVUNÄKYMÄT

Suomalaisen tiedejärjestökentän eheytyksen ja vaihtokeskuksen perustamisen myötä vaihtokeskuksen toiminta laajeni voimakkaasti 1980-luvulla. Päinvastaiseen suuntaan vaihtoliikenteen volyymi lähti 1990-luvun alussa. Laskeva trendi on nyt eri syistä johtuen jatkunut yhtäjaksoisesti jo yhdentoista vuoden ajan vuodesta 1993 lähtien seuraavan taulukon kuvaamalla tavalla.

Vuosi	Seuroja	Muutos % v:sta 1992	Vaihto- kumppaneita	Muutos % v:sta 1992	Vaihto- suhteita	Muutos % v:sta 1992
1992	62		4527		8498	
1993	62	0,0	4425	-2,3	8000	-5,9
1994	63	1,6	4067	-10,2	7411	-12,8
1995	63	1,6	3849	-15,0	6691	-21,3
1996	63	1,6	3783	-16,4	6367	-25,1
1997	66	6,5	3737	-17,5	6195	-27,1
1998	67	8,2	3665	-19,0	6143	-27,7
1999	68	8,8	3604	-20,4	6127	-27,9
2000	68	8,8	3559	-21,4	6047	-28,8
2001	68	8,8	3504	-22,6	5896	-30,6
2002	68	8,8	3408	-24,8	5763	-32,2
2003*	68	8,8	3364	-25,7	5679	-33,2

Vuosi	Saapuvia sarjoja	Muutos % v:sta 1992	Henkilö- työvuosia	Muutos % v:sta 1992
1992	12149		6,8	
1993	11451	-5,7	6,15	-9,6
1994	10383	-14,5	6,9	1,5
1995	9843	-19,0	5,45	-19,9
1996	9884	-18,6	4,9	-27,9
1997	9677	-20,3	4,9	-27,9
1998	9445	-22,3	4,45	-34,6
1999	9357	-23,0	4,6	-32,4
2000	9054	-25,5	4,45	-34,6
2001	8699	-28,4	4,0	-41,2
2002	8356	-31,2	3,8**	-44,1
2003*	8007	-34,1	3,7***	-45,6

Kaikki luvut kuvaavat kunkin vuoden lopun tilannetta, paitsi

* 3.12.2003

** 1.8.2002

*** 1.2.2004 (arvio)

Jos vuosien 1993 ja 1994 leikkauksia pidetään epätavallisen suurina ja lähdetään liikkeelle vasta vuodesta 1996, saadaan esimerkiksi vaihtokumppaneiden eli vaihtopisteiden lukumäärän vuosittaiseksi vähenemiseksi vuodesta 1996 vuoteen 2003 keskimäärin 1,6 prosenttia. Tällä vauhdilla vaihtokumppaneiden lukumäärä painuisi alle kolmentuhannen vuonna 2011.

Uusia vaihtosuhteita oli esimerkiksi vuoden 2003 aikana 3.12.2003 mennessä solmittu 62 kpl ja vanhoja lopetettu 146 kpl. Lopetettujen lukuun vaikuttaa suuresti se, että Teknillisten tieteiden akatemian julkaisut lakkautettiin (vaihtosuhteita 43). Muuten vaihtosuhteita on vuonna 2003 lopetettu pääasiassa toimimattomuuden vuoksi (ei ole saatu vastinetta). Lukuun vaikuttaa myös jokunen uudelleenjärjestely vaihtokumppanien taholta.

Henkilötyövuosien vähenemiseen viime vuosikymmenellä on merkittävä syy ollut vaihtokeskuksen talouden ja hallinnon siirtyminen TSV:n toimiston hoidettavaksi 1.1.1991 alkaen.

Voimassaoleviin sopimuksiin sisältyvät vaihtotoimintaa koskevat ehdot

1970- ja 1980-lukujen vaihteessa kaksitoista seuraa allekirjoitti luovutus-sopimuksen omistamiensa ja tulevaisuudessa vaihtoina saaviensa kirjavarojen luovuttamisesta tietyillä ehdoilla Suomen valtion omaisuudeksi. Näiden sopimusten sisällöstä eri lähteet ovat antaneet hieman erilaisia tulkintoja.

1. Esimerkki 13.11.1979 allekirjoitetusta luovutussopimuksesta

- seura luovuttaa Tieteellisten seurain kirjastossa luovutushetkellä säilytetyt ja siihen kuuluvat kirjavarat säilytettäväksi Helsingin yliopiston kirjastolaitoksessa
- luovutuksen ehtona on, että k.o. kirjallisuus on edelleen yleisön saatavana
- valtion muihin kirjastoihin tällä hetkellä talletetut kirjavarat säilytettäväksi k.o. kirjastoissa
- tämän luovutuksen jälkeen julkaisuvaihdon kautta seuralle saapuvat kirjavarat siirtyvät vastaavasti valtion omistukseen ja ne sijoitetaan k.o. kirjastoihin
- seura edellyttää, että sen mieltä kuullaan vaihtosuhteita solmittaessa ja purettaessa, ja että seuran esitykset otetaan huomioon sen omia julkaisuja jaettaessa

2. Tieteellisten seurain valtuuskunnan puheenjohtajan, Jorma K. Miettisen puhe Tieteellisten seurain kirjaston luovutustilaisuudessa Valtioneuvoston juhlahuoneistossa 23.10.1980. "*Kirjastonsa luovutukselle tieteelliset seuravat asettivat tiettyjä ehtoja, nimittäin että*

- *yksi täydellinen kappale kutakin tieteellisten seurain kirjastossa olevaa sarjaa sijoitetaan Helsinkiin*
- *sarjojen lainausehdot säilyvät ennallaan (mm. kotimaisia sarjoja lainataan),*
- *kokoelmia hoidetaan asianmukaisella tavalla,*
- *vaihtotoiminnan jatkuvuus taataan."*

Myöhemmin vaihtotoiminnan piirin tulleiden seurojen kanssa vaihtokeskus on tehnyt yllämainittuihin verrattuna yksityiskohtaisempia sopimuksia. Niissä on enemmän pykälää ja tarkempia määräyksiä. Joidenkin seurojen sopimukseen sisältyy pykälä, jonka mukaan vaihtokeskus hoitaa seuran julkaisuvaihtoja itsenäisesti.

Vaihtokeskus ja sen edeltäjä, Tieteellisten seurain kirjasto, ovat ulkomaisen kirjallisuuden jakelupolitiikassaan olleet perinteisesti varsin Helsinki-keskeisiä. 1950-luvulla tähän periaatteeseen kirjattiin ensimmäisenä lievennyksenä, että julkaisusarjojen rinnakkaiskappaleita saatiin sijoittaa myös maan muihin kirjastoihin. Suomen yliopistoverkoston maantieteellinen laajeneminen 1970- ja 1980-luvuilla on tuonut myös seurojen taholta lisää painetta saada kaikki korkeakoulukirjastot vielä tasavertaisemmin vaihtoaineiston sijoitusvaihto-ehdoiksi. Myös kaukolainauksen tekniikoiden kehittyminen on vähentänyt tarvetta kokoelmien keskittämiseen.

"Keskuskirjastojen" rooli vaihtokeskuksen toiminnassa

Esimerkiksi laissa eduskunnan kirjastosta vuodelta 2000 sanotaan, että "eduskunnan kirjasto, joka kuuluu eduskunnan kansliaan, palvelee eduskuntaa toimialaansa kuuluvien tavoin, toimii eduskunnan keskusarkistona sekä julkisena oikeudellista tietoa, yhteiskuntatietoa ja eduskuntatietoa välittävänä keskuskirjastona."

Teknillisen korkeakoulun kirjasto on alaotsikoltaan "Suomen teknillinen keskus-kirjasto".

Yliopistokirjastojen rakenteellisen kehittämisen työryhmän muistiossa 31.5.2000 todetaan kuitenkin seuraavaa:

Valtioneuvoston vuonna 1971 tekemän tieteellisiä keskuskirjastoja koskevan päätöksen mukaan (VNp 719/1972) kirjastoja voidaan määrätä tieteellisiksi keskuskirjastoiksi. Tavoitteena oli kehittää yliopistojen kokoelmia työnjaon ja jaetun hankintavastuun pohjalta. Keskuskirjastoille on eri vaiheissa osoitettu korvamerkittyjä määrärahoja pääosin kirjallisuuden hankintaan. Kun tämä lisärahoitus siirtyi osaksi yliopistojen perusrahoitusta, myös keskuskirjastojen kehittäminen siirtyi yliopistojen vastuulle ja valtioneuvoston päätös tieteellisistä keskuskirjastoista (Vnp 719/1972) kumotaan.

Näin ollen keskuskirjasto-käsitteellä ei ole merkitystä myöskään vaihtokeskuksen toiminnalle.

Vaihtokeskuksessa olevat ulkomaiset sarjat ja monografiat, joille etsitään Suomesta sijoituskirjastoja

Vaihtokeskukseen tuli maaliskuussa 2003 noin viittäsataa sellaista ulkomaista kausijulkaisua, jolle ei ollut nimettyä sijoituskirjastoa. Näistä maantieteen alalta oli noin 120. Sijoittamattomia monografioita oli noin 800. Suureksi osaksi tämä johtui kirjastojen yhdistämisestä Viikin ja Kumpulän kirjastoiksi.

Sen jälkeen vaihtokeskus on tehostanut vapaana olevan aineiston sijoittamispöytäkirjoja. Syyskuussa 2004 sijoittamattomia sarjoja on 36 kpl ja monografioita 26. Monografioiden osalta vähennys oli enimmäkseen aikaansaatu karjalla julkiselta tarjouslistalta syrjään joitakin satoja niteitä, jotka olivat pikemminkin sarjojen osia kuin monografioita ja jotka olivat tulleet dupletteina erehdyksessä tai olivat lopetettujen vaihdon osien jäännöksiä. Lista elää, koska uusia julkaisuja tulee koko jatkuvasti ja julkaisuille löytyy kiitollisia vastaanottajia.

Varastokirjaston rooli

Osalle vaihtona saatuna sarjoja ei ole löytynyt sopivaa sijoituskirjastoa, mutta seura on kuitenkin katsonut, että vaihdolla on sen kannalta merkitystä ja on tärkeää, että kyseisiä sarjoja on Suomessa saatavana. Tämän takia selvitettiin mahdollisuutta tallentaa sarjat Kuopioon varastokirjastoon.

Varastokirjasto vastaanottaa sarjajulkaisuja vain täysinä vuosikertoina tai useina peräkkäisinä niteinä: tämä vaatii vaihtokeskukselta varastointitilaa ja mahdollisesti ylimääräisiä karhuamispöytäkirjoja puuttuvien numeroiden suhteen. Samoin se viivästyttää lehtien uusimpien numeroiden tuloa lukijoiden saataville. Viive siitä, kun kausijulkaisun numero saapuu vaihtokeskukseen, siihen kun se on Varastokirjastossa lainattavissa, on yleensä yli vuosi, jopa pari vuotta. Tähän sisältyvä Varastokirjastoon saapuneen kirjallisuuden luettelointiviive on yleensä joitakin viikkoja.

Lähtäjän pitää tarkistaa ennen lähettämistä, ettei julkaisu jo ole Varastokirjastossa, koska Varastokirjasto ottaa kunkin julkaisun vain yhtenä kappaletena. Lähetettävästä aineistosta pitää tehdä lähetysluettelo mukaan. Kausijulkaisut ja monografiat lähetetään eri laatikoissa.

Useimpien Vaihtokeskukseen tällä hetkellä tulevien sijoituskirjastoa vailla olevien kausijulkaisujen aikaisempia vuosikertoja on jo ennestään Varastokirjastossa.

Varastokirjaston luettelointi on niukkaa, mm. asiasanoitus puuttuu. Tietokantaa ei ole tarkoitettu varsinaiseen tiedonhakuun, vaan Varastokirjasto on kaukolainauskirjasto, ja Vaari-tietokanta on paikannustietokanta, josta kirjastojen kau-

kolainajaat ja muut Vaarin käyttäjät voivat tarkistaa, onko julkaisu Varastokirjastossa vai ei. Asiasanoja ja luokkia löytyy niistä tietueista, jotka on kopioitu Lindasta tai Bookwherestä viimeisten parin vuoden ajoilta. Varastokirjasto luetteli kaiken säilyttämänsä materiaalin (Paitsi ulkomaiset väitöskirjat ennen vuotta 1990. Ne ovat kuitenkin aakkosjärjestyksessä).

Jokaisella teoksella on oma paikkamerkkinsä. Kirjoilla on kolme kokoelmaa koon mukaan: 1, 2, ja 3. Numerointi alkaa joka vuosi alusta. Esim. K1 99 000151: kirjat, koko 1, vuosi 99, juokseva numero 151. Löytyy helposti.

Varastokirjasto ei peri kirjastoilta maksua lähettämistään lainoista tai artikkelikopiosta (www.nrl.fi/kaukopalvelu.htm), mutta se soveltaa tavallisia kaukopalvelun yleisperiaatetta, jonka mukaan tilaajakirjasto maksaa lainan palautuskulut sekä antajakirjaston laskuttamat lähetyskulut ja jäljennemaksut (www.kirjastot.fi/page.asp?item_id=562). Tästä seuraa, että kun Varastokirjastosta kaukolainattu painettu aineisto palautetaan Varastokirjastoon, palautuskustannukset maksaa joku muu kuin Varastokirjasto. Jotkut kirjastot maksavat nämä palautuskulut asiakkaidensa puolesta, kun taas toiset laskut-tavat niitä asiakkailta, monen kirjaston tapauksessa erisuuruusina summina eri asiakasryhmiltä.

Aineiston lähettäminen Varastokirjastoon on ilmaista, ja Varastokirjasto ei peri kirjastoilta maksua lähettämistään lainoista tai artikkelikopiosta.

Opetusministeriö pitää suunnitelmissaan Varastokirjaston rahoittamista tärkeänä asiana. Vähän käytetyn kirjastoaineiston varastoinnissa on taloudellisinta suusia Kuopiossa sijaitsevaa Varastokirjastoa, jonka palvelut ainakin toistaiseksi ovat kirjastoille ja yliopistolle maksuttomia.

Tieteellisten seurojen kirjaston purkamisen ja Vaihtokeskusta perustettaessa sovittiin, että vaihdossa saadut teokset sijoitetaan ensisijaisesti Helsinkiin. Tämä 25 vuoden takaa oleva periaate on jo vanhentunut. Kaukolainauksesta on tullut arkipäivää, ja sen tekniikat ovat kehittyneet (esim. tekstien siirto tiedostoina). Varastokirjastossa teokset ovat jopa paremmin tutkijoiden saatavilla kuin eräissä suljetuissa laitoskirjastoissa Helsingissä.

Varastokirjasto on sijoituspaikka aineistolle, jolle kirjastot eivät löydä tilaa, mutta joka katsotaan tarpeelliseksi. Työn säästämiseksi jako sijoituskirjaston ja Varastokirjaston kesken voidaan osittain määritellä ulkoisten kriteerien perusteella (ikä, julkaisijamaa, kieli).

Vaikka kaukolainoja voi tilata myös ulkomailta, se on tutkijalle oleellisesti kalliimpaa ja hitaampaa kuin Kuopiosta tilaaminen.

Eva-Maija Tammekann ehdotti vuonna 1996 Vaihtokeskuksen ja Varastokirjaston yhteistyön parantamista mm. vuoroittaisen työharjoittelun, vaihtoaineiston erityispiirteisiin perehdyttämisen ja mahdollisesti Varastokirjaston johtokunnan jäsenyyden välityksellä. Yhteistyötä onkin ollut. Mm. vaihtokeskuksen henkilökunta on osallistunut vuosittain Varastokirjaston järjestämiin seminaareihin. Yhteistyö IFLA:n käsikirjan laatimisessa on myös ollut kiinteää.

Vaihtotoimintaan liittyvä tiedottaminen

Vaihtokeskus järjesti elo-syyskuussa 2003 Viikin tiedekirjaston aulassa yhteistyössä Viikin tiedekirjaston kanssa vitriininäyttelyn, joka esitteli vaihtokeskuksen ja sen edeltäjien toimintaa ja historiaa luonnontieteellisten julkaisujen välittäjinä.

Kyselytutkimuksen vastauksissa jotkut seurat ja kirjastot ilmaisivat kiinnostusta vaihtotoimintaa koskevia keskustelutilaisuuksia ja seminaareja kohtaan. Pieni-Pienimuotoisia keskustelutilaisuuksia voi vaihtokeskus järjestää lyhyelläkin valmistautumisajalla.

Keväällä 2004 valtuuskunnan jäsenseuroille järjestettiin informaatiotilaisuus Tieteiden talolla. Silloin esiteltiin myös vaihtokeskuksen palveluja. Vaihtokeskus järjesti seminaarin 17.9.2004 ja 25-vuotisjuhlanäyttelyn "*Honolulusta Helsinkiin*" 10.9.-8.10.2004.

Vaihtokeskus

Vuoden 2004 helmikuun alusta lähtien vaihtokeskuksessa on työskennellyt viisi vakituista työntekijää: kokopäiväisesti kirjastonhoitaja, informaattikko ja osastosihteeri. Suunnittelijan työpanoksesta noin puolet on kohdistunut valtuuskunnan muihin töihin. Toimistovaihtimestarin työajasta n. 20 % kuluu vaihtokeskuksessa. Lisäksi apuna on ollut vaihtelevasti harjoittelijoita ja siviilipalvelusmiehiä.

Enimmillään, 1990-luvun alussa, vaihtokeskuksen työvoima on vastannut 7:ää henkilötyövuotta (lukuun sisältyvät silloiset vahtimestari ja kirjanpitäjä). Nykyään talous- ja henkilöhallinto hoidetaan TSV:n toimistossa. Vaihtokeskus saa myös atk-palvelut valtuuskunnan järjestelmäasiantuntijalta ja atk-tukihenkilöltä. Tällä hetkellä vaihtokeskuksen työvoima vastaa 3,70 henkilötyövuotta, mitä tehtävänä olevan työn määrään nähden ei voitane pitää liian suurena.

Verkkosivustoa pidetään ajan tasalla ja se on hyvin kytketty tietokantaan. Käytettävyys kaipaa hieman selkeyttämistä.

Lähes kaikki kyselyyn vastanneet kirjastot ovat ainakin jonkin verran hyödyntäneet vaihtokeskuksen verkkopalveluja. Ne ovat kuitenkin vain harvoin pyytäneet itselleen kirjallisuutta vaihtokeskuksen www-sivuilla kirjastoille tarjolla olevien julkaisujen listoilta.

Vaihtokeskuksessa on toimintaa arvioitu varsin tiiviisti kymmenen vuoden ajan. Mm. seuraavat selvitykset on tehty:

- 2002 *Vaihtokeskuksen kehittämisstrategia vuosiksi 2003-2005*. Kehittämistyöryhmä Aura Korppi-Tommola (pj.), Erkki Berndtson, Henni Ilomäki, Sari Lehtinen, Jarl Pousar ja Eeva-Liisa Aalto. Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus, 22.11.2002. 12 sivua.
- 2002 *Elektroniset julkaisut osana vaihtokeskuksen toimintaa 1999-2002*. Tieteellisten seurain valtuuskunta, Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus, 17.5.2002. 5 sivua.
- 2002 *Elektronisen vaihtotoiminnan kehittämishankkeiden toteutuminen*. Tieteellisten seurain valtuuskunta, 7.5.2002. 2 sivua.
- 1999 *Tieteellisten seurain vaihtokeskuksen kehittämisen suuntaviivoja*. Kehittämistyöryhmä Henni Ilomäki (pj.), Sari Lehtinen, Ilkka Teräs ja Eeva-Liisa Aalto (siht.). 6 sivua.
- 1996 *Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskuksen evaluointi*. Eeva-Maija Tammekann. Tieteellisten seurain valtuuskunta, ISBN 951-96492-3-9. 68 sivua.
- 1993 *Vaihtona Suomeen saapuvan aineiston suora sijoittaminen Varastokirjastoon*. Työryhmä Annu Jylhä-Pyykönen (pj.), Aila Huovinen, Pekka Kiukkonen, Jarl Pousar, Kaarina Puttonen ja Pentti Vattulainen (siht.). Varastokirjasto. 5 sivua.

SELVITYKSEN AIHEUTTAMIA TOIMIA VAIHTOKESKUKSESSA JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA

Tieteellisen kirjallisuuden vaihtotoimintaa pidetään edelleen tärkeänä kanavana levittää suomalaisten tieteenharjoittajien tutkimustuloksia ulkomaisten tutkijoiden saataville ja saada Suomeen kansainvälistä tutkimuskirjallisuutta. Vaikka vaihtojen määrä on viime vuosina ollut lievässä laskussa, lähitulevaisuudessa ei ole nähtävissä merkittävää muutosta.

Vaihtokeskuksesta on viime vuosina tehty paljon selvityksiä, kuten edellä on luetteloitu. Nyt käsillä olevan raportin kenties merkittävin uusi piirre aikaisempiin verrattuna on laajan kyselytutkimuksen tekeminen seuroille ja kirjastoille. Kyselyyn annetut vastaukset eivät kuitenkaan antane aihetta kovin radikaaleihin muutoksiin. Vastajaat olivat enimmäkseen tyytyväisiä vaihtokeskukseen. Selvityksessä esiin nousseita toimenpide-ehdotuksia, satunnaisessa järjestyksessä:

- Yhdessä kysymyksessä seuroilta kysyttiin, saisiko ylimääräisiä ulkomaisia vaihtojulkaisuja jakaa yleisölle ilmaiseksi. Tämän tyyppistä jakelua on nyttemmin järjestetty Tieteiden talon aulaan, jossa on lehtiteline aulaan vaatenaulakoiden luokse. Lehtien menekki on ollut hyvä.
- Vaihtotoimintaa koskevia pienimuotoisia keskustelutilaisuuksia voi vaihtokeskus järjestää lyhyelläkin valmistautumisajalla varsinkin niille seuroille ja kirjastoille, jotka ilmaisivat tähän kiinnostusta. Kyselyn jälkeen on järjestetty Vaihtokeskuksen seminaari 17.9.2004 ja 25-vuotisnäyttely "Honolulusta Helsinkiin" 10.9.-8.10.2004.
- TSV tiedottaa toiminnastaan, mukaan lukien vaihtokeskuksen toiminnasta, seuroille säännöllisesti jäsenkirjeissään, mutta tästä huolimatta jotkut pienet seurat olisivat halunneet lisää perustietoja ja muuta neuvontaa vaihtokeskuksesta. Tiedotuskäytäntöjä voidaan aina parantaa.
- Kaikilla seuroilla ja kirjastoilla ei liene selvää käsitystä siitä, voisivatko ne halutessaan nykyistä enemmän tai paremmin hyödyntää vaihtokeskuksen tarjoamia mahdollisuuksia. Kirjastoille saattaisi olla mahdollista toimittaa nykyistä enemmän tietoja vaihtojulkaisujen e-versioiden saatavuudesta.
- Helsingin yliopiston kirjaston toivomukseen omien vaihtojensa keskitämisestä vaihtokeskukseen TSV suhtautunee positiivisesti, mikäli saa tähän tarkoitukseen opetusministeriöltä rahoitusta.
- Vaihtokeskuksen tulisi olla yhteydessä valmisteilla oleviin yliopistokirjastojen tietokarttahankkeeseen sekä Helsingin yliopiston kirjastojen käyttötutkimushankkeeseen ja pyrkiä vaikuttamaan siihen, että näissä tutkimuksissa kerättäisiin myös vaihtokeskusta kiinnostavia tietoja.
- Vaihtokeskus informoi seuroja lähettämistään julkaisujen referenssi- ja arvostelukappaleista.
- Jos vaihtokeskus haluaisi edistää sähköisten julkaisujen saatavilla oloa ja löytyvyyttä, se voisi mahdollisesti julkaista omalla kotisivullaan listaa suomalaisista vapaasti luettavista kokotekstitedelehdistä. Useimpia näitä lehtiä vaihtokeskus välittää tällä hetkellä kuitenkin myös painotuotteina. Jos vaihtokeskus alkaisi tiedottaa ilmaisten verkkoversioiden olemas-saolosta, joidenkin vaihtokumppaneiden kiinnostus painettuja versioita kohtaan saattaisi vähetä.
- Kaikki Suomen tieteelliset kirjastot pitäisi nykyistä tasavertaisemmin saada vaihtona saatujen julkaisujen sijoituspaikkavaihtoehdoiksi. Yhtenä uutena mahdollisena sijoituskirjastona on mainittu Siirtolaisuusinstituutin kirjasto.
- Sijoituskirjasto-linkin kautta lehtinimekelistauksessa www-sivulla on ISSN:n näkyvyyttä parannettu.

Seuraavien kirjastojen tekemien ehdotusten toteuttamisen mielekkyyttä ja kii-reellisyttä pitää vielä harkita tapauskohtaisesti:

- Julkaisujen kuvailutietojen vaihtomuotoisuus: kopioitavuus / linkitettävyyys kirjaston omaan tietokantaan.
- Aakkosellinen listaus kaikista Viikin tiedekirjastoon tulevista Vaihtokeskuksen välittämistä julkaisuista olisi hyvä saada (eli kaikki tieteenalat samoissa aakkosissa, eikä ryhmiteltynä kuten nyt Hb, H4, Ha, Hf, Hmfar).

- Olisiko mahdollista saada myös ulkomaisten vaihtokumppaneiden (esim. tieteellisten seurojen) kotisivujen osoitteita www-sivuiltanne? Kotisivujen osoitteet vaihtuvat niin usein, ettei vaihtokeskuksen henkilökunnan työaika riitä tällaisen listauksen ylläpitämiseen.
- Lehtien saapumisvalvonnan kehittäminen siten, että ei tarvitsisi sen osalta tehdä päällekkäistyötä Vaihtokeskuksessa ja kirjastossa.

Tämän selvitystyön jälkeen Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus on laatinut kehittämissuunnitelman sisäiseen käyttöön ja esitellyt sen Tieteellisten seurain valtuuskunnan julkaisukeskuksen johtokunnalle 24.9.2004. Monet selvitystyön yhteydessä esiin tulleet parannusehdotukset on toteutettu ja informointia sekä seuroille että kirjastoille on tehostettu. Vaihtokeskus kehittää valmiuksiaan yhtenäistää luettelointia siten, että sijoituskirjastot saavat tiedot mahdollisimman valmiina ja kirjaston omiin järjestelmiin yhteensopivina.